

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

Biblioteka Jagiellońska
Kraków
u. Sw. Anny 12

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

ROK II

N° 7

12.II.1939

Sandomierz

Liceum klasyczne i kościół św. Michała

CENA NUMERU **20** GR.

— w Ameryce 10 cent. —

S A N D O M I E R Z

ROLNICTWO

Kredyty P. B. R. na budownictwo wiejskie

Państwowy Bank Rolny rozprowadza za pośrednictwem Gminnych Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych wśród drobnych gospodarstw wiejskich specjalne pożyczki, przeznaczone na wykończanie rozpoczętych budynków gospodarskich lub mieszkalnych. Pożyczki udzielane są na terenie województw centralnych — gospodarstwom wiejskim o obszarze nie przekraczającym 20 ha, a na terenie województw wschodnich gospodarstwom o obszarze nie większym niż 35 ha. Wysokość pożyczki nie może przekraczać 690 zł. Warunki pożyczki są dogodne dla rolnika, bowiem spłata kredytu rozłożona jest na okres przynajmniej lat 5-ciu, przy oprocentowaniu w wysokości 4 proc. w stosunku rocznym.

Nie biurokratyczne podejście — lecz założenia gospodarcze winny decydować o budowie elewatorów

Ostatnio ukazują się często w prasie wzmianki o zamierzonej budowie sieci elewatorów w Polsce. Wymieniane są cyfry kosztów budowy oraz cyfry pojemności projektowanych elewatorów. Porusza się nawet zagadnienie — z jakiego materiału powinny być budowane elewatory.

Nigdy jednak nie podkreślona została sprawa — jakie powinny być typy elewatorów w Polsce i w jaki sposób zapewnić możliwość stałego, a intratnego wykorzystywania elewatorów przez polską spółdzielczość i polskie kupiectwo. Służba elewatora w życiu gospodarczym państwa nie ogranicza się do kilku czy nawet kilkadziesiąt lat, lecz raczej powinna być obliczana na ich setki. Dlatego też decydującym czynnikiem w ustaleniu planu i typu elewatorów winny być założenia gospodarcze, a zwłaszcza handlowe. Nie można budować elewatorów wyłącznie pod kątem widzenia chwilowej potrzeby. Śpichrze nasze muszą służyć dla usprawnienia obrotu zbożem w Polsce i warunków aprowizacji miast. W tym celu prace nad planem elewatorów w Polsce nie powinny się ograniczać do kół biurokratycznych, lecz musi się je prowadzić w ścisłym oparciu o opinię przedstawicieli życia gospodarczego.

Kontyngenty dla spirytusu konsumcyjnego

Jak się dowiadujemy, w połowie lutego br. ma się ukazać rozporządzenie ministra Skarbu, ustalające rozmia-

ry kontyngentu dla spirytusu konsumcyjnego na kampanię gorzelniczą 1939/40.

Obrady rolnictwa nad programem radia dla wsi

Dnia 26 bm. obradowała w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa Wlkp. T. K. Roln., p. Stanisława Mikołajczyka, doradcza komisja dla wiejskiego programu radia. Jak wynika z obrad, dzięki ścisłej współpracy Rozgłośni Poznańskiej z komisją doradczą, udało się znacznie polepszyć układ programów i więzy między chatą chłopską a mikrofonem. Komisja przyjęła z zadowoleniem zapowiedź generalnej dyrekcji P.R. utworzenia specjalnych referentów dla programu wiejskiego. Wyrażono również opinię rozszerzenia horyzontu zagadnień społecznych, którymi wieś bardzo żywo się interesuje.

Stwierdzono również, że niestety zagadnienia te z powodu cenzury nie przechodzą przez mikrofon. Komisja postanowiła utrzymać w programie pozycję — gawędy red. Rączkowskiego na temat „Co słyszać wśród rolników”. Postanowiono również domagać się przybycia do Poznania wozu transmisyjnego celem nagrania na płyty autentycznych obrazów z życia wsi poznańskiej.

Na zakończenie komisja omówiła sprawę drożyzny sprzętu radiowego i abonamentu, dowodząc, że ze względu na charakter pogranicza zachodniego konieczne jest szybkie przystąpienie do produkcji tanich aparatów ludowych.

Co mówią rolnicy o podwyżce cen na spirytus

Według opinii sfer rolniczych, nieznaczna zwyżka tegorocznych cen, ustanowionych dla kontyngentu spirytusu konsumcyjnego z produkcji gorzelnicy rolniczych, nabywanego przez Państwowy Monopol Spirytusowy, ma za przyczynę przede wszystkim pogorszenie się zbiorów w kampanii poprzedniej. Sfery te stwierdzają jeszcze, że przyznana gorzelniom rolniczym rekompensata w cenie jest stosunkowo mniejsza aniżeli zwyżka kosztów, spowodowana gorszym urodzajem kartofli.

Wieś żąda rowerów za 70 zł.

Na zebraniach Kółek Rolniczych rozlegają się ostatnio coraz częściej głosy o rowery dla wsi. Rolnicy, szczególnie drobni, mają masowe zapotrzebowanie na ten środek komunikacji. Ale, ich zdaniem, dla nabywcy ze wsi rower nie może kosztować więcej jak 70 zł. (P.A.A.)

PRZEMYSŁ

Wysokie koszty eksploatacji samochodowej w Polsce

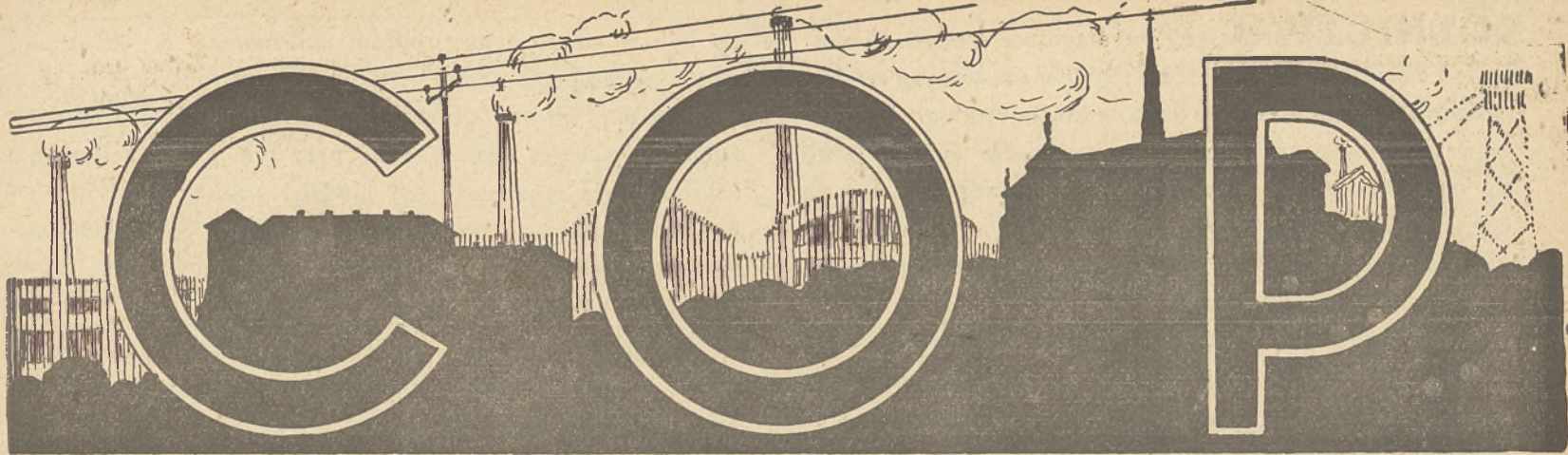
Jedynym czynnikiem, hamującym najbardziej rozwój motoryzacji w Polsce, są wysokie koszty eksploatacji, a więc: ceny paliwa, smarów, brak garaży oraz fatalny stan dróg przyspieszający amortyzację pojazdów i t. d. Jest w Polsce świadomość tej dysproporcji, mówiącej z jednej strony o niskiej stopie życiowej obywateli, a z drugiej o bardzo wysokich kosztach eksploatacji pojazdów mechanicznych. Koszty te są, jak podaje najnowszy numer „Drogi Polski”, około 30 proc. wyższe niż w innych wielkich państwach. Benzyna motorowa kosztuje w przeliczeniu na złote: Paryż — 0.74, Berlin — 0.75, Zurych — 0.74, Praga — 0.64, Budapeszt — 0.54, Madryt — 0.48, Wiedeń — 0.58, Bukareszt i Antwerpia — 0.39, Londyn — 0.42, Warszawa — 0.68, Mediolan — 1.28 zł.

Z tego zestawienia wynika, że jedynie nie posiadające własnej ropy Włochy, mają znacznie wyższą od polskiej cenę benzyny. Należy jednak zaznaczyć, że turyści zagraniczni korzystają we Włoszech z ceny ulgowej. Poza Włochami przewyższają Polskę nie wiele tylko Francja, Niemcy i Szwajcaria, natomiast znacznie niższe ceny mają Anglja, Belgia, Hiszpania i Rumunia. Te wszystkie ceny biją bezkonkurencyjnie Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, gdzie loco stacja benzynowa koszt litra benzyny wynosi 20 groszy, co w zestawieniu z kosztami robocizny i cen artykułów spożywczych, jest ceną bardzo niską.

Obniżenie ceny paliwa w Polsce jest jednym z bardzo ważnych czynników, mogących przyczynić się do rozwoju motoryzacji. Gdy się weźmie pod uwagę, że wszystkie inne czynniki powodują również podrożenie eksploatacji samochodowej, będzie jasne, że wszystko razem wzięwszy — nie stwarza dla naszej motoryzacji korzystnych warunków rozwoju.

Nabywcy nowobudowanego domu nie przysługują ulgi podatkowe

Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał orzeczenie, z którego wynika, że nabywca domu niewykończonego, który następnie budowę ukończył, nie ma prawa potrącenia kosztu nabycia budowli ze swego dochodu podlegającego opodatkowaniu, jeśli z okoliczności sprawy wynika, że nabycie miało charakter lokaty kapitału, nie było zaś wyrazem woli wybudowania nowego domu. Np. dom w momencie kupna był już wybudowany, roboty zaś, dokonane przez nabywcę obejmowały tylko pewne wykończenia, jak usunięcie wad i t. d.

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

ROK II

Sandomierz, 12 lutego 1939 r.

Nr 7

Treść numeru: *Koordinacja wysiłków przy rozbudowie C. O. P. — Ziemie C. O. P., pow. radomski — Sandomierz należy udostępnić Polsce — Udział Funduszu Pracy w akcji zatrudnienia — O ochronę zabytków Sandomierza — Przyszłość m. Gorlic — Rozwój gospodarczy Mielca — Towarzystwo Przyjaciół Wiedzy Zawodowej w Ostrowcu Ś-krzyskim — O linię kolejową Rzeszów-Tarnobrzeg — Realizacja drogi wodnej Bałtyk-Morze Czarne — Stanie hotel w Sandomierzu — Pożyteczna placówka — Kronika — Przemysł — Rolnictwo — Rzemiosło — Wiadomości gospodarcze.*

Koordinacja wysiłków konieczna przy rozbudowie C.O.P.

Zagadnienie podstawowe

Podział zadań przy rozbudowie Centralnego Okręgu Przemysłowego pomiędzy czynniki państwowe, samorządu i inicjatywę prywatną stawia przed każdym z nich cały szereg problemów, które bezwzględnie muszą być rozwiązywane dla dobra realizowania całokształtu tego zagadnienia, jakim jest sprawa budowy C. O. P. Inicjatywa prywatna, jako czynnik uzupełniający dwa poprzednie, zacznie spełniać swoje zadania w miarę realizowania poczyną przewidzianych planem dla dwóch poprzednich.

Rola państwa została niejednokrotnie już sprecyzowana przez kierowników gospodarki państwowej jak i innych rzeczników naszego życia gospodarczego w oświadczeniach publicznych i na łamach prasy. Najważniejszym jest fakt, że stojące przed państwem zadania stale są realizowane i budowa COP w tym zakresie w szybkim tempie posuwa się naprzód.

Samorząd terytorialny, wszczególności miejski, jako współtwórca COP, dotychczas różnorodnie pojmował swoją rolę. Dlatego sprecyzowanie najważniejszych zadań, a ściślej mówiąc ogólnego nastawienia do tego problemu wydaje się konieczne. Trzeba bowiem pamiętać, że od skoordynowanego działania wszystkich czynników zależy w dużym stopniu realizacja całkowitego planu gospodarczego COP oraz termin, w jakim ona nastąpi.

Wady dotychczasowego nastawienia

Aby mogła nastąpić koordynacja działania wszystkich czynników, samorząd terytorialny miejski musi zmienić swoje nastawienie do zagadnienia COP. Można znaleźć wytłumaczenie i zrozumienie dla stanu obecnego.

Faktem jest bowiem, że Centralny Okręg Przemysłowy obejmuje w znacznej mierze obszar uprzednio gospodarczo upośledzony. Struktura gospodarcza, zagadnienie demograficzne, sprawa komunikacji, podział administracyjny i cały kompleks innych zagadnień powodował, iż organy samorządu terytorialnego miejskiego nie były w stanie wytworzyć specjalnej postawy aktywnej wobec szeregu konkretnych zagadnień gospodarczych. Szły po linii najmniejszego oporu, popadały w niezawsze dobry tradycjonalizm a w zawsze szkodliwą rutynę.

Tego rodzaju nastawienie chętnie unika wszelkich zmian, wymagających odchylenia od dotychczasowego sposobu postępowania. Wszelka zmiana szczególnie w dziedzinie gospodarczej powiększa początkowo wszelkie trudności, a na pewien plan długofalowy zrutynizowane organy nigdy sobie pozwolić nie mogą. Łatwo więc zrozumieć to dotychczasowe nastawienie, ale trudno zrozumieć jego dalsze istnienie.

Nowe czasy wymagają zasadniczych zmian

Nadeszły jednak dla Centralnego Okręgu Przemysłowego nowe czasy. Na obszarze pomiędzy widłami Wi-

sły i Sanu zaszły przemiany, wymagające innego kierunku od całego życia gospodarczego. W pierwszym rządzie zmiany te odnoszą się do samorządu miejskiego, wymagając od niego zupełnie innego podejścia już nie tylko do pewnego jednego konkretnego zagadnienia, ale do całego kompleksu. Zmiany te wymagają innej postawy gospodarczej — atakowania życia gospodarczego, a nie dotychczasowej pasywności.

Zmiany, jakich wymaga gospodarcza budowa COP — jak podkreślono — w pierwszym rządzie odnoszą się do samorządu miejskiego chociażby z tej przyczyny, że zadaniem ich jest przebudowa struktury rozmieszczenia ludności: przeniesienia większej ilości dotychczasowych bezrolnych i małorolnych do miast, a więc odpowiedniej rozbudowy miast, a ta czynność wymaga poprowadzenia odpowiedniej polityki gospodarczej przez organy miejskie. Zresztą program gospodarczy polityki samorządów istnieje, wytknięty z jednej strony planem państwowym, z drugiej — w oparciu o ten plan programami poszczególnych miast, opracowanymi przez Rady Miejskie. Ostatnio zasady takiego programu otrzymała stolica COP Sandomierz, zasady, złożone przez Koło radzieckie OZN.

Sedno rzeczy leży w tym, aby ludzie powołani do realizowania wczuli się w nowe czasy, które nadeszły i

by byli w stanie dany program realizować. W ten sposób z zagadnienia zmian, jakie zaszły na obszarze COP, wyłania się sprawa doboru odpowiednich kierowników życia miejskiego. Kierować się przy tym należy jedynym kryterium, że muszą to być ludzie, którzy zrozumieli nadchodzące czasy i są w stanie nastawić się psychicznie odpowiednio do tych przemian tak, aby stale trzymali rękę na pulsie życia gospodarczego.

Trzeba sobie zdać sprawę, że program gospodarczy to nie pewna ilość sztywnych zasad, według których można generalnie zająć stanowisko i odpowiednio uregulować swoje postępowanie. Na program gospodarczy oddziałuje życie, wymaga ono dostosowania polityki gospodarczej miasta do ciągłych przemian w życiu zachodzących w zależności od zmiany zjawisk gospodarczych.

Dlatego jako naczelną postulat wysuwa się sprawa zmian personalnych na stanowiskach samorządów miejskich. Ludzie bierni, ludzie nie mający wycucia dynamiki życia które nadeszło — muszą ustąpić. Będzie to ich wielką zasługą wobec współobywateli i państwa. Bowiem sprawa koordynacji prac samorządu i państwa jest dla budowy COP pierwszorzędnym zagadnieniem. Tę dadzą tylko ludzie do tego przygotowani. A zagadnienie budowy COP jest najdonioślejszym zagadnieniem państwowym.

Ziemia C. O. P.

Stolica powiatu

Jednym z największych miast położonych w Centralnym Okręgu Przemysłowym jest niewątpliwie Radom, miasto wybitnie robotnicze, posiadające ponad 90 tysięcy mieszkańców. Europeizacja tego starego grodu z każdym dniem przybiera na sile. Cały szereg nowych bloków mieszkalnych — świadczy aż nadto o szybkim jego rozroście, co ściśle się wiąże z niewielkim, ale systematycznym przyrostem ludności.

Nowe domy mieszkalne, to jeszcze nie wszystko — wzrasta tu liczba zakładów przemysłowych, placówek handlowych i wiele innych mniejszych warsztatów pracy, w których znajduje zatrudnienie kilka, a może nawet kilkanaście tysięcy osób. Oczywiście coraz większa i energiczniejsza akcja w kierunku uprzemysłowienia Radomia — nie jest zasługą władz miejskich, wielką w tym wypadku rolę odgrywają czynniki państwowe.

Nie chcemy być fałszywymi prorokami, ale z całą pewnością podkreślić musimy, że za parę zaledwie lat — Radom stanie się wielkim fabrycznym miastem i odgrywać będzie wielką rolę na terenie C.O.P.

Powiększenie powiatu radomskiego

Z dniem pierwszego kwietnia rb. powiat radomski zwiększy się o kilka-

naście wsi. Przyłączone będą: gmina Skarżysko — Książęce, gmina wiejska i miejska Szydłowiec, należące obecnie do powiatu koneckiego. W związku z przyłączeniem wspomnianych terenów do powiatu radomskiego, wzrośnie znacznie i liczba mieszkańców, a tym samym wzrosną wpływy do kasy powiatowej.

Wyścig pracy

W artykule niniejszym nie będziemy zajmować się dokładnie postępami prac w Radomiu, rzuciliśmy tylko kilka zdań w ogólnym zarysie — celem naszym jest, by przedstawić czytelnikom całą serię inwestycji, przeprowadzonych na terenie powiatu radomskiego w roku ubiegłym.

Nim przystąpimy jednak do szczegółów, zaznaczyć uprzednio musimy, że to wszystko, co dokonano w powiecie, jest osobistą zasługą starosty radomskiego p. Mieszkowskiego, który interesuje się żywo działalnością wydziału powiatowego i każde jego poczynania muszą przejść przez ręce przewodniczącego.

Odcinek drogowy

Zamierzenia, jakie powzięto w roku ubiegłym — całkowicie zrealizowano. Dzięki planowej i oszczędnej gospodarce niektóre roboty posunięto znacznie naprzód, jak należało. Z ważniejszych

prac należy wymienić ukończenie drogi na odcinku Wierzbica — Osiny, dalszą część tej arterii komunikacyjnej na trasie 14 kilometrowej ukończy się w roku bieżącym. Zbudowano również drogę w Rożkach, biegnącą od stacji kolejowej w stronę Kowali. W pierwszych dniach wiosny rb. drogę tę przedłuży się w stronę Wolanowa. Z przeciwnej strony traktu kolejowego zbudowano drogę, prowadzącą od stacji Jedlnia Letnisko w stronę szosy kozienickiej. Droga została częściowo wybrukowana, dalszą część na przestrzeni 800 metrów ukończy się w roku bieżącym.

Roboty na drogach gminnych posunięto również naprzód i zrobiono więcej, jak przewidywano.

Należy podkreślić, że droga Wierzbica — Osiny posiada kolosalne znaczenie. Łączy ona bezpośrednio Radom ze Starachowicami, a następnie z Ostrowcem i Sandomierzem. Dotąd do Ostrowca trzeba było udawać się przez Skarżysów, Iłżę do Wierzbnika, skąd w dalszą drogę do Ostrowca.

Melioracja

Referat melioracyjny przy starostwie radomskim, jakkolwiek nie rozporządza fachowymi siłami z braku odpowiedniego i wykwalifikowanego technika — dokonał wiele. Na przestrzeni 6 kilometrów uregulowano brzegi rzeki Jedlanki. W roku bieżącym rozpo-

cznie się pracę nad regulacją dalszych 14 kilometrów. Ponadto jest w projekcie zbudowanie kanału nawadniającego.

Roboty melioracyjne w powiecie radomskim i dodatni ich wynik zależeć będą od technika melioracyjnego, który by doskonale orientował się w powierzonych mu czynnościach i nie narzązał wydziału powiatowego na powolne rozpoczęcie raz zaczętych już prac.

Zaangażowanie technika zależy znów od wstawienia do budżetu należytego wynagrodzenia. Dotąd technik powiatowy pobierał nie więcej jak 150 zł miesięcznie.

Szkoła Rolnicza

Cenną placówką oświatową na terenie powiatu radomskiego — jest szkoła rolnicza. Uczniowie tej uczelni zdobywają tam fachowe wiadomości rolnicze i kształcą wydatnie umysł. Szkołą opiekuje się osobiście starosta radomski p. Mieszkowski. W roku ubiegłym tj. w grudniu szkołę ukończyło ponad 70 uczniów w tym dwóch z Jugosławii

i dwóch z Rumunii oraz 27 z powiatu radomskiego.

Z powyższego wynika, że nie tylko miasto, ale i wsie podradomskie upodobniają się do wiosek wielkopolskich. Kwitnie tu życie kulturalno — oświatowe, organizacyjne i zawodowe.

Troska o zdrowie

Wydział powiatowy w Radomiu dba nie tylko o ulepszenie i budowanie nowych dróg, ale wielką troską otacza mieszkańców powiatu pod względem zdrowotnym. W ostatnim czasie przyjęto specjalnie higienistkę — pielęgniarke, która objeżdża wszystkie szkoły powszechne w powiecie radomskim i stoi na straży czystości oraz zdrowia wśród małoletnich.

Niezależnie od opieki nad młodzieżą szkolną i starszymi, przyjęto również dr weterynarii i postawiono na nogi, jeżeli tak można powiedzieć, lecznicę dla zwierząt, która należy zasadniczo do miejscowego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami. (X. Y.)

rzez stoi poważne zagadnienie usunięcia istniejących braków a conajmniej ich zmniejszenia.

Rzecz oczywista, że o poważniejszych inwestycjach w tym zakresie w czasie najbliższym nie może być mowy. Przy ich pomocy braku w okresie najbliższym usunąć nie można. Na przyszłość pomyślał o tym oddział sandomierski P.T.K. Doraźnie jednak Zarząd Miejski musi dołożyć wszelkich wysiłków, aby skutki, jakie brak pomieszczeń może dla miasta w Sandomierzu spowodować, nie przyniosły szkód. Rozwiązanie może Zarząd Miejski Sandomierza znaleźć, wzorując się na innych miastach. Przykładem tutaj może służyć Poznań.

Miasto Poznań posiadające dosyć dużą ilość hotelów, pensjonatów, domów noclegowych, schronisk itp. przed każdym spodziewanym większym napływem ludności organizuje biuro kwaterunkowe, zajmujące się przygotowaniem pomieszczeń dla osób przyjeżdżających.

Zorganizowanie takiego biura nie wymaga ani wielu zachodów, ani specjalnych trudności. Wystarczy dobra wola władz miejskich i ludności miasta, a rzecz tę można całkowicie zorganizować. Prosto mieszkańcy miasta zgłaszają do biura kwaterunkowego wolne pokoje, a urzędnik kierujący biurem przekazuje pod tym adresem zgłaszających się na czasowy pobyt. Sprawność działania biura zależy od lojalności mieszkańców, którzy zgłosili swoje pokoje do biura kwaterunkowego, aby nie przyjmowali bez biura na własną rękę, a w wypadku niemożności wynajęcia bezzwłocznie informowali biuro kwaterunkowe o tym. Zresztą, nie wdając się w szczegóły organizacyjne, które jak się podkreśla — nie są skomplikowane — chodzi o podkreślenie, że Zarząd Miejski w Sandomierzu musi poważnie wziąć pod uwagę braki miasta w zakresie pomieszczeń dla czasowego pobytu i przystąpić do ich usunięcia. Najłatwiejszym i jedynym sposobem jest zorganizowanie biura kwaterunkowego, które by się zajęło rejestracją wolnych pokojów. Należy sądzić, że apel zarządu miejskiego do obywateli, aby w interesie miasta i ich własnym wszystkie wolne pomieszczenia oddali do dyspozycji biura kwaterunkowego, da niezawodnie dodatnie wyniki.

W każdym bądź razie zagadnienie mieszkaniowe dla pobytów czasowych jest niezmiernie ważne i Zarząd Miejski w Sandomierzu musi zainteresować się tym zagadnieniem, a najważniejsze — musi znaleźć dla niego rozwiązanie. Czas jest najwyższy ku temu.

Sandomierz

należy udostępnić Polsce

Położenie i zabytki Sandomierza zawsze decydowały o tym, że był on dosyć poważnym ośrodkiem zainteresowań turystycznych, mimo to, że specjalnie reklamowany nie był. W związku z rozbudową Centralnego Okręgu Przemysłowego atrakcyjność Sandomierza, jako stolicy tego obszaru, jeszcze bardziej wzrosła. Biorąc pod uwagę propagandę Centralnego Okręgu, Przemysłowego, prowadzoną w prasie w ostatnich miesiącach, należy się spodziewać, że już z wczesną wiosną rozpocznie się ruch turystyczny znacznie wzmożony w stosunku do lat poprzednich. Fakt, że w Sandomierzu mają siedzibę delegatury zajmujące się rozmieszczeniem placówek handlowych oraz przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych, będzie powodował dalszy napływ ludzi, nastawionych na wszczenie działalności gospodarczej, którzy bezprzeznacznie penetrację terenu COP rozpoczną od Sandomierza.

Wszystkie te okoliczności wymagają, aby Sandomierz był przygotowany na zaspokojenie potrzeb ludności, która czasowo będzie napływała do Sandomierza. Lekceważyć ich nie wolno chociażby z tych względów, że przedstawiają bardzo poważne korzyści gospodarcze dla Sandomierza.

Dotychczasowy stan wskazuje je-

dnak, że Sandomierz do tego nie jest przygotowany. Stan i sprawność połączeń komunikacyjnych miasta z dworcem, sprawę wyżywienia, pomieszczeń nie jest w stanie zaspokoić tych potrzeb w rozmiarach dotychczasowych, nie mówiąc już o ich wzroście. Z tych względów można mówić o Sandomierzu w chwili obecnej, że jest niedostępny w tym stopniu, w jakim wzbudził zainteresowanie w całym kraju.

Trzy najważniejsze potrzeby przyjeżdżającej ludności muszą bezwzględnie znaleźć zaspokojenie: informacje, pomieszczenie i wyżywienie.

Potrzeby w zakresie informacji zagadnień gospodarczych udziela obydwie delegatury mieszczące się w Sandomierzu; w zakresie turystycznym — miejscowy oddział P.T.K., który wykonuje ożywioną działalność i niezawodnie odpowiednie biuro informacyjne zorganizuje z chwilą rozpoczęcia sezonu.

Większe trudności przedstawiają dwa pozostałe zagadnienia, a sprawa pomieszczeń jest najważniejszą. Sandomierz dotychczas nie posiada hotelu. Dom turystyczny obliczony na szesnaście łóżek nie jest w stanie zaspokoić w znikomej części tych potrzeb. Dwa pozostałe hotele nie mogą być poważnie brane pod uwagę. Z tych przyczyn przed zarządkiem miejskim w Sandomie-

Udział Funduszu Pracy w akcji zatrudnienia

II

Kredyty przydzielone na tego rodzaju roboty, poza gospodarczymi przyczynami wymienionymi wyżej, pozwalają na wykorzystanie 80 proc. przydzielonych kredytów na robocizną bezpośrednią, bowiem koszt materiałów i koszty uboczne przy tych robotach są stosunkowo nieznaczne. — Porównanie przydziału kredytów na pozostałe kategorie robót w latach 1927-1930, wykazuje stosunkowo nieznaczne wahania, uzależnione od potrzeb lokalnych,

Przy podziale kredytów z budżetu Funduszu Pracy na poszczególne rodzaje robót odróżniane były roboty sezonowe i nierentowne, przy czym na pierwsze przyznawano pożyczki, na drugie bezzwrotne dotacje, natomiast kredyt materiałowy udzielany był z reguły na warunkach pożyczek. W/g podanego wyżej rozdziału kredytów w latach 1937-1939. w wykazanych sumach ogólnego kredytu, pożyczki stanowiły:

w roku 1937/38 38,0 proc.

„ 1938/39 24,4 „

natomiast w r. 1939/40 wynosić będą 28,5 proc.

Ten niekorzystny w bież. roku stosunek pożyczek do dotacji w porównaniu z rokiem ubiegłym, tłumaczyć należy złym stanem finansowym miast

na terenie woj. kieleckiego, z których na 8 miast wydzielonych, 6 jest t. zw. miastami „ulenowskimi”, w związku z czym większość inwestycji nosiła charakter nierentowny, z drugiej strony przyczyną powyższego było znaczne zwiększenie kredytów na roboty melioracyjne.

Stosunek wkładów własnych kredytobiorców do kredytów Funduszu Pracy w okresie 1937-1939 wynosił:

w roku 1937/38 53,9 proc.

„ 1938/39 35,2 proc.

natomiast w r. 1939/40 przewidziany jest w wysok. 43,2 proc.

Biorąc pod uwagę wysokość kredytów przydzielonych w bież. roku i przewidzianych w przyszłym na roboty melioracyjne, przy których wkład kredytobiorców ogranicza się do zadeklarowania kwot potrzebnych na wykup gruntów, należy stosunek procentowy wkładów własnych kredytobiorców do kredytu F. P. uważać za dobry. Tym bardziej Wojew. Biuro Funduszu Pracy kładzie szczególny nacisk na zadeklarowanie przez zainteresowane samorządy maksymalnych wkładów własnych, uzależniając niejednokrotnie przydział kredytu do odpowiedniego udziału kredytobiorcy.

Z a t r u d n i e n i e

Przy pomocy powyższego kredytu przepracowano do dnia 1.XI.1938.

	robotodniówek		przy przewidyw wg.	uzysk. kredyty stan zatrudn.	przy przewidyw, wg. wniosku
	w akord. na dniów.	Razem			
1) na rob. przy budowie kolei	10.049 14.188	24.237	46.555	214	275
2) na rob. przy budowie dróg	26.607 56.381	82.988	77.167	955	578
3) na rob. przy regul. i obwał. rzek	302.466 180.571	483.037	558 054	3519	3833
4) na rob. przy budow. wodoc. i kanaliz.	7.368 56.166	63.534	71.744	479	378
5) na rob. przy budowie ulic	96.840 185.864	282.704	243.398	2107	1725
6) na budowie szkół i gmach. publ.	13.192 6.344	19.536	36.974	269	364
R a z e m:	447.522 499.514	947.036	1043.882	7533	7236

Jak wynika z powyższej tablicy ogólny stan zatrudnienia był większy od zatrudnienia przewidywanego w złożonych przez kredytobiorców wnioskach, w związku z czym przewiduje się wy-

pracowanie około 50.000 robotodniówek więcej. Maksymalny stan zatrudnienia na robotach wykonywanych przy pomocy finansowej F. P. wynosił 8.530 robotników.

O ochronę zabytków Sandomierza

Koło Sandomierzan w Warszawie nadesłało do Rady Miejskiej i Zarządu m. Sandomierza pismo następującej treści:

„Zarząd i oddział warszawski Koła Sandomierzan na 52 zebraniu miesięcznym w dniu 4 grudnia ub. r. postanowił zwrócić się do Zarządu i Rady m. Sandomierza z propozycją utworzenia Komisji czy Komitetu Ochrony Starego Sandomierza.

Koło Sandomierzan w Warszawie na zebraniu wymienionym Komitet taki ze swego łona powołuje.

Oczekiwany przyszły świetny rozwój drogiego nam miasta, jako stolicy C. O. P. — znajdzie niewątpliwie swój wyraz w sile przyciągającej piękna przeszłości i zabytków Sandomierza.

Znakomite przykłady odnowienia Domu Długosza i Katedry wskazują drogę właściwą do przywrócenia Sandomierzowi niejednego zachowanego jeszcze, a ukrytego zabytku przeszłości (mury miejskie, kamienice itd.), dania odpowiedniego otoczenia, uwypuklającego piękno zabytku itd.

W tym wszystkim działać powinni znawcy: konserwatorzy zabytków, urbanisci-architekci, którzy czy to w Krakowie, Warszawie czy Lublinie, Zamościu i indziej, przywrócili piękno przeszłości ginącym lub zaniedbanym zabytkom i posiadają obok wybitnego znanstwa — odpowiednie doświadczenie.

Komitet Ochrony Starego Sandomierza zebrałby opinie fachowe w drodze ankiety, podjąłby odpowiednie publikacje, urządził przy szerszym współudziale wystawę, zainteresował opinię publiczną i w ten lub inny jeszcze sposób zapewnił Staremu Sandomierzowi ochronę jego swoistego i niezapomnianego piękna.”

Przyszłość miasta Gorlic

Bliższe badania terenów miasta Gorlic wykazują, że miasto to niezależnie od tego, że znajduje się w orbicie wpływów w C. O. P., ma zapewniony rozwój bądź przez eksploatawanie bogactw kopalnianych (ropa i gaz ziemny), bądź jako ośrodek eksportowego handlu drzewem, bądź przeobrażenia się w miasto letniskowo-turystyczne (osobliwe pamiątki z wojnyświatowej i piękna okolica). W najbliższym czasie ma być przeprowadzone połączenie kolejowe Gorlic z Moszczenicą.

Rozwój gospodarczy m. Mielca

(dokończenie)

Poza wymienionymi poprzednio inwestycjami program rozbudowy przewiduje wybudowanie:

1) łaźni miejskiej ok. 100 tys. zł.,
2) kanalizacji miejskiej ok. 300 tys. zł.,
3) ustępów publicznych krytych około 20 tys. zł., 4) patrycyjowanie w $\frac{1}{3}$ cz. w kosztach budowy szpitala wraz z Ubezpieczalnią Społ. i P.Z.L. ok. 75 tys. zł., 5) budowy ok. 15 km. nawierzchni twardej ulic ok. 600 tys. zł.

Jak z powyższego wynika, zrealizowanie najkonieczniejszych inwestycji miasta Mielca wymagałoby ok. 2.375.000 zł., gdy natomiast budżet m. Mielca obraca się po stronie dochodów w ramach kwoty 100.000 zł. i jest to budżet wybitnie wegetacyjny ze strukturalnymi niedomogami w dziedzinie dochodów, które w zasadzie pozostają niezmiennie.

Mimo to gmina m. Mielca zorganizowała we własnym budynku dwa miejskie gimnazja zawodowe, które utrzymuje, wybudowała ok. 3.500 m. b. chodników na terenie tut. miasta, następnie 1.171 mb. kanałów krytych; — przyczyniła się wydatnie do budowy nowej ulicy do powstającego Zakładu Przemysłowego, urządziła park miejski itp.

Dla zaopatrzenia tut. terenu w mięso, gmina m. Mielca zrealizowała z P. B. K. kredyt w kwocie 150.000 zł. w obligacjach tegoż Banku, jednak z powodu nadejścia pory zimowej poza zakupem materiału nie przeprowadzono prac dalszych nad budową chłodni i rzeźni, co jednak w najbliższych miesiącach będzie zapoczątkowane.

Kosztami pożyczki w kwocie 35 tys. zł. z Kom. Funduszu Poż. Zap. wybudowano 1300 mb. kanału krytego na terenie miasta, następnie przeprowadzono naprawę pewnych odcinków ulic, budowę chodników itp.

Ponadto zrealizowano kredyt w kwocie 30 tys. zł. z B. G. K. na plany i pomiary miasta Mielca, które przeprowadza Wydział Pow. w Mielcu kosztem tut. gminy.

Na najbliższy okres 2-letni projektuje się zrealizowanie minimalnego programu inwestycyjnego, obejmującego budowę rzeźni miejskiej i chłodni, budowę połowy budynku szkolnego bliźniaczego o 14-stu salach kosztem około 300 tys. zł., sfinansowaną w 30% własnymi kwotami ze sprzedaży nieruchomości, zaś resztę z pożyczki i zapomogi z Tow. Pop. Bud. Szk. Pow. i Kom. Fund. Poż. Zap.; na sporządzenie projektu wodociągów miejskich i budowę głównego przewodu wodociągowego do jednej z najważniejszych ulic i Rynku Głównego kosztem około 180 tys. zł. z uzyskanych w formie pożyczki z Funduszu Pracy przy wspólnym ujęciu wody z Państw. Zakł. Lotn. w Cyrance koło Mielca, dostarczenie placu pod budowę szpitala.

Powyższe potrzeby inwestycyjne, które w normalnych warunkach mogłyby być realizowane na przestrzeni lat kilkudziesięciu, obecnie ze względu na zmienione warunki stały się najkonieczniejszą aktualnością.

Ponieważ woda na terenie miasta w istniejących studniach została uznana przez P. Z. G. za niezdatną do spożycia, zachodzi konieczność budowy wodociągów.

Ulice na tut. terenie przeważnie nie posiadają poza ulicami przelotowymi żadnej nawierzchni, a i ulice przelotowe wskutek nadmiernego zużycia nie są należycie konserwowane z braku funduszy gminy m. Mielca.

Miasto o tak znacznej ilości mieszkańców i wysokich tendencjach rozwojowych nie posiada w ogóle łaźni, co uzasadnia jej budowę.

Z powyższego krótkiego zestawienia wynika, że m. Mielec winno uzyskać pomoc wydatną z zewnątrz, ponieważ własnymi środkami, mimo najdalej posuniętych starań, potrzeb tych tak pilnych i koniecznych nie może zrealizować.

T. Kutrzeba

Towarzystwo Przyjaciół Wiedzy Zawodowej w Ostrowcu Ś-krzyskim

W dniu 30 stycznia 1939 r. w Ostrowcu Świętokrzyskim, w sali Rady Miejskiej, z inicjatywy Dyrekcji Gimnazjum Kupieckiego S. K. P. w Ostrowcu Świętokrzyskim, odbyła się konferencja, poświęcona zagadnieniom oświaty zawodowej w powiecie opatowskim i Ostrowcu Świętokrzyskim, pod przewodnictwem Pana Starosty powiatowego W. Bołdoka. W konferencji wzięli udział przedstawiciele władz powiatowych, miejskich, organizacji społeczno-gospodarczych i oświatowych w liczbie około 80 osób.

Na konferencji wygłoszony był referat przez dyrektora Gimnazjum Kupieckiego w Ostrowcu Świętokrzyskim p. Kazimierza Burdę na temat: „Stan szkolnictwa w powiecie opatowskim i Ostrowcu Świętokrzyskim ze specjalnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego i jego potrzeb”.

Po referacie nastąpiła ożywiona dyskusja, w wyniku której uchwalono zgłoszone przez prezydium rezolucje:

1) Powołano Towarzystwo Przyjaciół Wiedzy Zawodowej o celach analogicznych do celów i zadań T-wa Pop. Bud. Publ. Szk. Powsz.

2) Powołano Powiatowy Patronat do spraw oświaty zawodowej, w skład którego weszli:

Starosta Powiatowy—W. Bołdok, Prezydent miasta — M. Sokół, przedst. Sejmiku pow.—Poseł P. Wróbel, przedst. szk. śred. og.—Dyr. St. Jura, przedst. szk. śred. zawod.—K. Burda, przedst. szk. powszechn.—Inspektor Z. Ligas, przedst. Zw. Ziemian — Prezes Konarski, przedst. Org. i Kół. Roln.— Ziółkowski, przedst. przemysłu — St. Saski, przedst. handlu — Prezes S.K.P. Wł. Precht, przedst. rzemiosła — H. Smużyński, przedst. Organ. Społ.— Inż. A. Dąbkowski, przedst. Ubezpiecz. Społ.— Mjr. J. Pigulowski.

3) Utworzenie lokalnych komitetów budowy przy każdej szkole zawodowej.

Należy podkreślić, że zebrani wykazali duże zainteresowanie poruszonymi sprawami i z wielkim entuzjazmem przyjęli uchwalone rezolucje. (k.b.)

O linię kolejową Rzeszów-Tarnobrzeg

W kołach gospodarczych podkreślają, że naturalne warunki miasta Baranowa sandomierskiego, położonego w powiecie tarnobrzeskim, sprzyjają do wytworzenia w tym mieście dużego ośrodka przemysłowego. Niestety, stoi temu na przeszkodzie brak połączeń komunikacyjnych, co stanowi jedyny

powód w omijaniu tego miasta przez przemysł prywatny. Do tej pory Baranów korzysta z linii kolejowej Sandomierz-Dębica, oddalonej od miasta o 4 klm., z linii wodnej Wisły, znajdującej się w odległości 2 klm. i linii autobusowej bardzo nieregularnej Tarnobrzeg-Baranów-Tarnów. Ministerstwo Komunikacji, uwzględniając potrzeby gospo-

darce pozostające w związku z koniecznością rozbudowy miasta Baranowa, ma uruchomić w niedługim czasie prace przy budowie linii kolejowej przez Rzeszów-Tarnobrzeg, przez Głogów i Baranów. Należy zaznaczyć, że budowa tej linii kolejowej projektowana była jeszcze w roku 1919. Ułożono już nasypy kolejowe i wybudowano część budynków stacyjnych.

Realizacja drogi wodnej Bałtyk — morze Czarne ważną kwestią państwową

Niedawno bawiła w Warszawie delegacja miast małopolskich, która przedłożyła P. Prezydentowi R. P. memoriał w sprawie budowy kanału Dniestr — Morze Czarne. Staraniem Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie wydano pracę prof. inż. dr. *M. Matakiewicza* p. t. „*Drogi wodne środkowoeuropejskie a regulacja i kanalizacja Wisły, Sanu i Dniestru oraz kanał Bałtyk — Morze Czarne z połączeniem do Lwowa*”. Z pracy tej zacytujemy część dotyczącą budowy drogi wodnej Bałtyk — Morze Czarne, doniosłą niezwykle z uwagi na potrzeby C. O. P.

„Jest zrozumiałe, że do takiego przedsięwzięcia, jakim jest wybudowanie drogi wodnej Bałtyk—Morze Czarne, trzeba się zabierać rozważnie i planowo. Musi się tu żądać planowości nie tylko technicznej, ale gospodarczej i finansowej.

Planowość gospodarcza. Prace nad wykonaniem tej drogi wodnej dzielą się na następujące działy:

1) Pomiary, studia wstępne, opracowanie projektów i kosztorysów.

2) Regulacja rzek Wisły, Sanu i Dniestru na małą wodę.

3) Kanalizacja rzek Sanu i Dniestru wraz z wyzyskaniem na stopniach kanalizacyjnych siły wodnej obu rzek.

4) Wykonanie kanału żeglugi od Sanu do Dniestru z połączeniem do Lwowa.

Równocześnie postępowałyby odpowiednio roboty na terytorium Rumunii. Co do wyszczególnionych tu punktów zauważa się: Ad 1. Pomiary te i studia oraz opracowanie projektów, zacząć na 2-3 lat przed właściwą budową drogi wodnej. W tym celu należałoby utworzyć we Lwowie Biuro Projektów, które wykonałoby potrzebne prace wstępne. Ad 2. Równocześnie jednak prowadziłoby się już roboty regulacyjne na Wiśle, Sanie i Dniestrze, gdyż te prace, na podstawie dotychczasowych studiów i istniejących już projektów, można i należy rozpocząć zaraz, a jak z poprzedniego wynika, okres ich trwania jest stosunkowo długi, dla Wisły od ujścia Sanu do ujścia morza około 15 lat, dla Sanu z uwagi na potrzeby COP-u — 10, który jednak możnaby jeszcze znacznie skrócić.

Jak to podano powyżej, regulacja tych trzech rzek wymagać będzie rocznie: Wisła, okres 15 lat — 20 miln. zł.; San, okres 10 lat — 1,4 miln. zł.;

Dniestr, okres 15 lat — 3,7 miln. zł.; razem rocznie 25,1 miln. zł.

Nie trzeba tu wyjaśniać, że zainwestowane roczne sumy mogą być w początkach powyższych okresów mniejsze, w dalszych większe.

Ad 3 i 4. Jak z poprzedniego wynika, okres wykonania robót kanalizacyjnych może zająć się już w znacznym stopniu z okresem wykonywania robót regulacyjnych. Gdyby jednak z jakichkolwiek powodów nie nastąpiło to, a okres wykonania sztucznej drogi wodnej (kanalizacja rzek i kanał żeglugi San — Dniestr, z połączeniem do Lwowa) nastąpił dopiero po regulacji rzek (Wisły Sanu i Dniestru)—naten czas na ten okres trzeba liczyć osobno około 13 lat.

Według powyżej podanych obliczeń, koszty sztucznej drogi wodnej od ujścia Sanu do Wisły, do Zaleszczyk, wraz z połączeniem do Lwowa, wyniosą w całości 400.000.000 zł. obiegowych, od czego trzeba odjąć koszt regulacji rzek Sanu i Dniestru obliczone powyżej na 70 milionów zł. tak, że koszty samej kanalizacji rzek i kanałów żeglugi wyniosą 330 miln. zł. Przy przyjętym okresie 13 letnim, potrzebna roczna dotacja wyniosłaby również okr. 25 milionów zł.

Wynika z tego, że całość drogi wodnej w obrębie Polski można bez nadmiernego pośpiechu i bez angażowania zbyt wielkich dotacji rocznych

Pożyteczna placówka

Jedna z firm przemysłowych warszawskich wynajęła przy ulicy Marszałkowskiej Nr. 102 trzypiętrowy dom. Dom został przeznaczony dla celów polskiego handlu hurtowego. Inicjatorzy projektują zorganizowanie w nim ogólnopolskiego biura sprzedaży, hurtowni, wytwórni i fabryk chrześcijańskich w połączeniu ze stałą sprzedażą lub wystawą prób i wzorów. Całe przedsiębiorstwo pozostaje pod egidą Stowarzyszenia Kupców Polskich i przy współdziałaniu Związku popierania Polskiego Stanu posiadania Okręgu Warszawskiego.

W ten sposób Kupiectwo Polskie zyskało bardzo pożyteczną placówkę, która przyczyni się w wysokim stopniu do rozwoju i spolszczenia naszego handlu.

wykonać w przeciągu 28 lat. Jeżeli by jednak chodziło o skrócenie tego okresu, co zawsze byłoby pożądane, tak z uwagi na zmniejszenie interkalariów, jak i wcześniejszą aktywność całości drogi wodnej, to w razie dysponowania odpowiednimi funduszami, nic nie stoi na przeszkodzie, aby ten okres skrócić do lat 20.

Co się tyczy sfinansowania tego wielkiego przedsięwzięcia, to przedwczesnym byłoby podawanie dziś jakichś sprecyzowanych wniosków.

Można tu podać na razie tylko całkiem ogólne wytyczne, mogące jednak w przyszłości, w miarę zmiany stosunków finansowych, ulec modyfikacji. Na wstępie wyrażamy zapatrywanie zasadnicze, że opisane powyżej roboty regulacyjne na rzekach powinny być wykonane bezwzględnie przez państwo i to zwyczajnymi środkami budżetowymi, gdyż takie postępowanie zapewni najtańsze i najlepsze wykonanie robót. Co się zaś tyczy sztucznej drogi wodnej (kanalizacja rzek, kanały żeglugi) to tu możliwe jest wykonanie z użyciem następujących środków finansowych:

1) zwyczajna, względnie nadzwyczajna dotacja budżetowa i ewentualnie pożyczka wewnętrzna; 2) stworzenie krajowego Towarzystwa akcyjnego, według wzoru zastosowanego w Niemczech przy realizacji drogi wodnej Ren-Men-Dunaj. Akcjonariuszami byłiby tu państwo, samorzady, interesowane zakłady i przedsiębiorstwa; 3) pożyczka zagraniczna; 4) objęcie całości przedsiębiorstwa przez kapitał zagraniczny, względnie międzynarodowy, z ewentualnym udziałem państwa.

Z wyrażonych już poprzednio powodów należałoby dążyć do zastosowania sposobów finansowania podanych tu pod 1 i 2. Pożyczka zagraniczna (3) mogłaby wchodzić w rachubę, o ile byłaby tania, bo z pożyczki drogiej nie można budować dróg wodnych. Wreszcie podanego tu pod 4 sposobu realizacji nie można z góry zalecać, ani odrzucać. Wszystko zależy tu od stron działających i od warunków, jednak w państwach finansowo słabszych, jak nasze należałoby się przy tej koncepcji obawiać, w braku specjalnych zabezpieczeń, stworzenia przez obce konsorcjum z czasem pewnego rodzaju monopolu przewozowego ze szkodą dla interesów krajowych”.

Kto się podzielił milionem?

Jak wiadomo, milion złotych padł w ostatnim dniu ciągnięcia czwartej klasy czterdziestej trzeciej Loterii Klasowej na Nr 98632, będący własnością mieszkańców Centralnego Okręgu Przemysłowego

Nowi milionerzy pochodzą przeważnie ze sfer kupieckich, toteż wygrane pieniądze zamierzają poświęcić na rozwinięcie swych interesów handlowych.

Pan Franciszek Moskwa jest z zawodu eksporterem artykułów hodowlanych. Wierzył on stale w swoje szczęście i grał na Loterii Klasowej bez przerwy od 1926 roku, nabywając większą ilość części losów rozmaitych numerów do spółki z sześcioma kolegami.

Wygrana pozwoli Panu Moskwie na przeprowadzenie pewnych planów, które znacznie rozszerzą zakres jego działalności.

Pani Szarlota Gruenspan grała do spółki z czterema innymi osobami. W ten sposób każdy ze współwłaścicieli „piątki” otrzymał po 32.000

zł. Jest to już dość poważna suma i przysięga się jej właścicielom bardzo, zwłaszcza wobec specyficznych warunków, w jakich znajdują się mieszkańcy C. O. P.

Aż osiemnastu spółników do swej „piątki” posiada p. I. Adler, wskutek czego każdy z nich otrzymał po 8.800 złotych; p. Adler jest z zawodu garbarzem.

Czwartą piątką los obdorzył Minę Diamand, Rebeke Szyncler, Abrachama Brauna, Ajzjka Regenboga i Jankiela Kleina. Łączy ich zresztą tylko luźna znajomość, bo każda z wymienionych osób pracuje gdzieindziej i w rozmaitych zawodach.

Po zakończeniu czterdziestej trzeciej, weszliśmy w okres 44-ej Loterii Klasowej, w której planie przeprowadzono cały szereg bardzo korzystnych dla graczy zmian. Pomówimy o nich obszerniej w najbliższej przyszłości.

Na razie przypominamy, że czas już zapatrzeć się w los do klasy pierwszej, której ciągnięcie rozpoczyna się 23 lutego b. r. i potrwa cztery dni.

Teren pod budowę fabryki w C. O. P.

Jedna z gmin w powiecie lubartowskim na terenie C. O. P. ofiarowuje 10 morgów gruntu obok toru kolejowego, jako udział w budowie fabryki np. przędzalni, garbarni lub innej, która by zatrudniła bezrobotnych tej gminy.

Stanie hotel w Sandomierzu

W dniu 31 stycznia br. odbyło się walne zgromadzenie Sandomierskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Zebranie zagał prezes Oddz. PTK ks. prałat Wyrzykowski, powołując na przewodniczącego mec. Jerzego Cybulskiego.

Porządek dzienny obrad przewidywał sprawozdanie z dwuletniej działalności władz, wybór nowych władz, uchwalenie preliminarza oraz obciążenie hipoteczne majątku Oddziału kwotą 250.000 zł.

Ze sprawozdania, złożonego imieniem zarządu przez wiceprezesa Oddziału Pietraszewskiego, wynika, że Sandomierski Oddział PTK może poszczycić się chlubnym dorobkiem w okresie ostatniej dwuletniej działalności. W okresie sprawozdawczym Oddział PTK zajął się ochroną najważniejszych zabytków jak Brama Opatowska, inwentaryzacją innych. Działalność oddziału PTK napotyka na trudności natury finansowej, opieka bowiem nad ochroną zabytków wymaga poważnych wkładów, a Oddział PTK [w Sandomierzu całą działalność opiera o własne fundusze.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że prowadzone przez Oddział PTK muzeum Ziemi Sandomierskiej jest najlepiej prowadzone w Polsce i służy jako wzór dla innych regionalnych muzeów.

Po zakończeniu sprawozdań i uchwaleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, wybrano nowy zarząd, do którego weszli prawie wszyscy dotychczasowi członkowie. Prezesem przez aklamację wybrano ks. prałata Wyrzykowskiego.

Najdonioślejsza jednak uchwała i to nie tylko dla Oddziału PTK, ale i dla miasta, dotyczy budowy hotelu. Brak hotelu w Sandomierzu w ostatnich czasach dawał się odczuwać poważnie. Zarząd PTK w Sandomierzu od dłuższego czasu czynił starania nad wybudowaniem większego hotelu, gdyż dotychczasowy dom turystyczny nie usuwał braków w tym względzie z powodu małej ilości pomieszczeń. Wobec braku własnych funduszy na przeprowadzenie tej inwestycji, zarząd wszczął zabiegi celem uzyskania odpowiednich kredytów. Zabiegi zostały już wzięte pomyślnym skutkiem i dzięki kredytowi udzielonemu przez Z. U. S. jeszcze w tym roku po załatwieniu formalności rozpocznie się budowa wielkiego hotelu w Sandomierzu. Hotel obliczony jest na około 50 pokoi, a poza tym w budynku mieszczącym hotel znajdują pomieszczenia: restauracja, zakład fryzjerski, kawiarnia.

MECHANICZNE ZAKŁADY STOLARSKIE

T A D E U S Z A P A S Z T Y

w Sandomierzu, ul. Browarna 11 tel. 117.

Polecam wszystkim na terenie C. O. P. wykonanie robót stolarskich całkowicie wchodzących w zakres budowlany według najnowszych wymagań technicznych i praktycznych oraz wykonuję meble według najnowszych stylów od najbardziej luksusowych do najskromniejszych po cenach przystępnych. — Polecam się łaskawej pamięci P. T. Klienteli

C. ULRICH

CENNIK

wyszedł z druku i rozsyłany jest na żądanie
B E Z P Ł A T N I E!

Założ. w 1805 roku
Hodowle i Składy Nasion
Warszawa — Ceglana 11

G Ł Ó W N Y N A S I O N

N A R Z Ę D Z I O G R O D N I C Z Y C H

Kronika

SANDOMIERZ

We wtorek dnia 14 bm. odbędzie się posiedzenie Rady Powiatowej na której uchwalony zostanie budżet Powiatowego Związku Samorządowego na rok 1939/40.

*

Wojewódzkie biuro L. O. P. P. w Kielcach zorganizowało w Sandomierzu kurs obrony przeciwlotniczo-gazowej dla komendantów bloków i domów. W kursie bierze udział około 120 kandydatów.

*

W Sandomierzu, na terenach Nadbrzezia, powstaje duża cegielnia mechaniczna. Cegielnia ma produkować rocznie około 4 milionów cegieł.

*

W niedzielę, dnia 12 lutego b. r. o godz. 12.30, odbędzie się walne zebranie Stowarzyszenia Kupców Polskich w Sandomierzu. Na porządku dziennym m. in. aktualne zagadnienia gospodarcze kupiectwa polskiego w Sandomierzu.

*

Komitet miejscowy Dnia Polaka z Zagranicy zorganizował dnia 5. b. m. Wieczór deklamacyjny, śpiewów i tańców. Dochód z tej imprezy, którą wykonała całkowicie młodzież sandomierskich szkół, przeznaczono na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

RADOM

Jak zdołaliśmy się dowiedzieć, wybory do rady miejskiej w Radomiu odbędą się w drugiej połowie kwietnia rb. Władze miejskie przystąpią w najbliższych dniach do spisu wyborców.

*

Dekretem Władzy diecezjalnej w Sandomierzu, utworzono w Radomiu nową parafię katolicką na najbiedniejszym przedmieściu Borki.

Proboszczem parafii został ks. Andrzej Łukasik, dotychczasowy wikariusz przy kościele farnym w Radomiu. W skład parafii wchodzi następujące wsie: Kotarwice, Trablice, Pelagów, Potkanów, Jeżowa Wola, Zakowice Stare, Przedmieście Borki, część ulicy Marywilskiej, ulica 1905 roku, Młodziankowska i Dębowa.

*

Przed paroma dniami odbyło się uroczyste poświęcenie fabryki mechanicznego obuwia. Budynki fabryczne zakupiono po nieczynnej od dawna gwoździarni. Dyrektorem nowej placówki jest p. Marian Stefan Łuczyński.

Fabryka zaopatrywać będzie w obuwie wojsko, kolejarzy, policję i innych urzędników państwowych.

*

Komitet Pomocy Zimowej w Radomiu dożywia w roku bieżącym 5.000 dzieci, z czego 1.700 w wieku przedszkolnym. Miesięczny koszt wyżywienia dzieci wyraża się kwotą 15 tysięcy zł.

*

Rozporządzeniem władz starościńskich nad drzwiami sklepów żydowskich w Radomiu rozpoczęto wywieszanie szyldów z właściwymi imionami i nazwiskami. Kupujący będzie miał możliwość przekonania się jakiej narodowości jest właściciel danego sklepu. Akcja ujawniania nazwisk i imion winna objąć również właścicieli sklepów zamieszkujących na peryferiach.

(x. y.)

MIELEC

Walne Zebranie Koła L. O. P. P. w Mielcu — odbyło się dnia 5 b.m. w sali szkoły męskiej. — Koło to wykazuje stały rozwój. Liczba członków w roku sprawozdawczym wzrosła i obecnie Koło posiada 329. Dochody Koła w r. ub. wyniosły: 2.036 zł.

Zarząd wybrano w dotychczasowym składzie z prof. Biernackim Stanisławem na czele. Na zastępców weszli z wyboru pp. prof. Królówna i redaktor mgr. Kutrzeba Tadeusz.

*

Referat oświaty pozaszkolnej przy Obwodowym Inspektoracie Szkolnym w Mielcu wszczął akcję założenia na terenach C. O. P. licznych ośrodków dokształcania w celu umożliwienia młodzieży wsi zdobywania samodzielnych warsztatów pracy. W obwodzie szkolnym mieleckim ośrodek taki istnieje na razie w Sędziszowie Małopolskim, powiat dębicki. Jak ważna jest konieczność tej formy nauki, świadczy fakt, że w tak małej miejscowości korzysta z ośrodka tego przeszło 40 osób.

DĘBICA

W bieżącym miesiącu jeden z przemysłowców z Wielkopolski uruchamia w Dębicy nowoczesną stolarnię mechaniczną, dostosowaną do fabrykacji mebli.

PULAWY

6 lutego br. odbyło się w Puławach posiedzenie Rady Wydziału Powiatowego. Najważniejszym punktem porządku dziennego był budżet na rok 1939/40. Po stronie dochodu zamyka się on kwotą 669,136.01, po stronie wydatków — 564,724.51. Z ciekawszych pozycji

budżetu wymienić należy: budowa i utrzymanie dróg 212.916 zł 58 gr (plus dodatkowo 84410.50), zdrowie publiczne — 64.364.98, popieranie rolnictwa 84410.50 i t. d.

*

Wybory do rad gminnych na terenie całego powiatu odbędą się w niedzielę, 12 lutego br. W dniu tym powiat wybierze 292 radnych, którzy zasiądą w 17 gminach,

*

W niedzielę, 5 bm. odbyło się w Puławach Walne doroczne zebranie tamt. Stowarzyszenia Kupców Polskich, w którym wzięło udział 80 osób.

Na porządku dziennym zebrania znalazły się następujące sprawy: sprawozdanie z całorocznej działalności, plan pracy, wybory zarządu, zmiana statutu Stowarzyszenia i in.

Ze złożonego sprawozdania wynika, że działalność Stowarzyszenia była bardzo pozytywna.

W planie pracy m. in. postanowiono przerzucić się z akcją unarodowienia handlu na teren osad i miasteczek. Postanowiono założyć polskie placówki handlowe w następujących miejscowościach: Markuszów, Opole, Końskowola, Kurów i in. W wymienionych miasteczkach polskich sklepów prawie nie spotyka się.

Zebranie postanowiło również zmienić swój statut w tym sensie, by odzielić się od stowarzyszenia warszawskiego, którego dotąd było oddziałem, a stać się niezależną jednostką prawną.

Prezesem zarządu na dalsze trzy lata wybrano ponownie p. R. Domańskiego.

*

Puławskie Stowarzyszenie Kupców Polskich pragnąc podnieść poziom zawodowy i ogólny kupca polskiego, organizuje w dniach od 6 lutego do 16 kwietnia br. cykl wieczorów dyskusyjnych, w programie których uwzględniono wykłady na tematy społeczne i zawodowe (kalkulacja, rachunkowość, organizowanie handlu i t p.)

Zebrania odbywać się będą w godzinach wieczorowych trzy razy w tygodniu.

*

W niedzielę, 5 bm. w Puławach zorganizowano obchód „Dnia Polaka Zagranicą”. Po nabożeństwie na tę intencję odprawionym odbyła się akademicka, która cieszyła się liczną frekwencją. Postanowiono dążyć do jaknajściślej kontaktu z Polakami Zagranicą, co umożliwiło by m. in. wyrobienie kontraktów handlowych polskim firmom na dostawę towarów.

Rzemiosło

Związek Izb Rzemieślniczych w sprawie projektu rozporządzenia Min. Skarbu o poborze podatku dochodowego w formie ryczałtu na lata podatkowe 1939 i 1940

Zarząd Związku Izb Rzemieślniczych uchwalił do wymienionego rozporządzenia następujące poprawki:

1) zastąpienie terminu zastosowanego w par. 1 projektu: „wiadomości posiadane przez urząd skarbowy” zwrotem: „konkretne dane posiadane przez urząd skarbowy, a to dla uniknięcia dowolności; 2) przeniesienie przedsiębiorstwa w obrębie tej samej miejscowości z okręgu jednego urzędu skarbowego do innego urzędu — nie powinno powodować wyłączenia z ryczałtu; 3) nie wyłączenie z ryczałtu przedsiębiorstw, które dorywczo sprzedają swe wyroby na targach i jarmarkach; 4) odliczanie części należności za nabyte na przedsiębiorstwo świadectwo przemysłowe na rok 1939 potrącalne z pobieranego na zasadach ogólnych podatku obrotowego w myśl art. 15 ustawy z raty podatku zryczałtowanego, płatnej w dniu 15 lutego 1940 r. Jeżeli w sposób powyższy nie zostanie odjęta od podatku zryczałtowanego cała podlegająca potrąceniu kwota należności za świadectwo przemysłowe, pozostałość tej kwoty należy uznać za nadpłatę (art. 125 ordynacji podatkowej).

Przedłużenie czasowej obniżki składek ubezpieczeń społecznych

W sprawie powyższej zarząd Związku Izb Rzemieślniczych, biorąc pod uwagę fakt, że warunki, które spowodowały czasowe obniżenie składek za ubezpieczenie społeczne nie uległy zmianie i że powrót do wyższych składek może wywołać szkodliwe dla rozwoju życia gospodarczego refleksje — postanowił zwrócić się do p. ministra Opieki Społecznej z prośbą o wniesienie rządowego projektu ustawy o przedłużeniu czasowego obniżenia składek za ubezpieczenie społeczne.

Znaczny wzrost wkładów oszczędnościowych w P. K. O. w styczniu b. r.

Pierwszy miesiąc r. b. przyniósł w P. K. O. znaczny przyrost wkładów oszczędnościowych, wynoszący przeszło 18.1 miln. zł. Stan wkładów oszczędnościowych osiągnął w końcu stycznia 806,8 miln. zł.

Równolegle wzrost wykazała liczba oszczędzających. Liczba książeczek oszczędnościowych zwiększyła się w styczniu o 62.288 i osiągnęła ogółem — 3.448.309 książeczek.

Wiadomości gospodarcze

O budowę pieca do wytapiania rud krajowych w C. O. P.

Właściciele kopalń rud żelaznych na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego zainteresowali się ostatnio sprawą budowy pieców do wytapiania rud krajowych.

Dotychczasowa sytuacja jest tego rodzaju, że jedynym prawie odbiorcą produkcji kopalń rudy jest Wspólnota Interesów, w której rękach znajduje się tym samym kontrola nad wydobywaniem i sprzedażą rud żelaznych. Ten stan rzeczy krępuje do pewnego stopnia inicjatywę prywatną tym bardziej, że Wspólnota Interesów chętniej zużywa surowce z własnych terenów, mniej interesując się prywatnymi dostawcami.

Prywatny przemysł jest zdania, że brak zbytu wpływa ujemnie na rozwój kopalnictwa.

Podnoszą się jednocześnie głosy, iż gdyby rudy krajowe zachować jako rezerwat na wypadek konieczności niezależnienia się od zagranicy, to należałoby wybudować specjalne piece do wytapiania rud krajowych. Rudy krajowe bowiem, jako niskoprocentowe, wymagają specjalnego wytapiania jeśli idzie o produkcję masową.

Produkcja przemysłu gumowego

Władze wojskowe dały ostatnio dowód należytego oceniania wartości i znaczenia naszego przemysłu gumowego dla obronności kraju stwarzając warunki umożliwiające otwarcie nowego, wielkiego centrum tego przemysłu w C.O.P., gdzie znajdzie on należyłą ochronę i możliwość skutecznej bez przeszkód produkcji.

Jednym z nader ważnych i coraz to bardziej docenianych czynników składających się na stworzenie jak najlepszych warunków obronności kraju jest motoryzacja. O stopniu zaś jej uzależnienia się od rozwoju przemysłu gumowego pisać chyba nie trzeba, tak oczywiste są te rzeczy. Opony samochodowe,

lotnicze, dętki, artykuły z gumy twardej i miękkiej, taśmy izolacyjne itd. — oto niektóre z gałęzi produkcji przemysłu gumowego, ważne dla rozwoju motoryzacji. Sprowadzanie tych produktów wraz z artykułami sanitarnymi itd. z zagranicy — poza osłabieniem naszego życia gospodarczego stawia nas w stan zależności od obcych. A więc znowu: rozwój przemysłu gumowego ma znaczenie ogromne, zasadnicze dla normalnego funkcjonowania warunków obronności kraju. Na szczęście przemysł ten samorzutnie z własnej inicjatywy — a zwłaszcza jego polska nie tylko krajowa część — rozumiejąc swój obowiązek, czyni wszystko, by sprostać zadaniu. I przyznać trzeba osiągnięcia jego na tym polu już są dziś znaczne: w ciągu 9 lat globalną cyfrę sum za import artykułów gumowych zredukowano do jednej szóstej, import kauczuku w ciągu 17 lat powiększono 300 krotnie, roczna wartość sprzedaży artykułów gumowych, wyprodukowanych w kraju wynosi już dziś 59 milionów zł.

Trzyletni plan Związku „Społem“

W drugim roku realizacji trzyletniego planu rozbudowy spółdzielczości spożywców, zcentralizowanych w Związku „Społem”, który to plan został uchwalony na zjeździe pełnomocników w 1936 r., niemal wszystkie zamierzenia zostały daleko przekroczone. W ubiegłym roku (1938) przyjęto do związku 278 spółdzielni, podczas gdy preliminowano przyjęcie 150-ciu. Ogólna ilość spółdzielni związkowych wyniosła 1887, przewidywano zaś 1650. W dziedzinie kształcenia spółdzielczego przekroczenie zamierzonych planów jest jeszcze wyraźniejsze. Ilość uczestników kursów korespondencyjnych przewidziana na 500 osób, wyniosła aż 3.028, a ilość uczestników wakacyjnych kursów spółdzielczych wyniosła 924 przy przewidywaniu 500.

Polscy kupcy zaopatrują się w towary z fabryk chrześcijańskich

M. Koczwar ski.

Warszawa — ul. Elektoralna Nr. 25
poleca cukry i czekolady.

„TEAD RADE.”

Warszawa, — ul. Nowogrodzka 12
poleca herbaty, kawy i kakao

WACŁAW KACZOROWSKI
W A R S Z A W A

poleca musztardy i soki.

WACŁAW SOBCZYK

Warszawa, ul. Tarczyńska 27
poleca biszkopty i herbatniki.

PRZEDSTAWICIELE

STANISŁAW KAROŃ I JAN SOJA

Skarżysko-Kamienna, Limanowskiego 32.

„SPOŁEM” Związek Spółdz. Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej ZAKŁADY WYTWÓRCZE W DWIKOZACH

Kontraktuje dostawę pomidorów i ogórków.

W sezonie skupuje wielkie ilości jabłek, śliwek, porzeczek, malin, truskawek, wiśni, czereśni i t. p.

Informacji udziela biuro Zakładów w Dwikozach w godzinach od 8 do 15. Tel. Nr 8.

ZAKŁAD DRUKARSKI
„DRUKARNIA NOWOCZESNA”
CZESŁAWA CYRKLERA
w Sandomierzu, ul. Opatowska 15, tel. 53.
WYKONYWA ROBOTY:

Dzielowe, ilustrowane, akcydensowe, cenniki i katalogi ilustrowane, księgi handlowe, **druki wielobarwne**, bilety wizytowe, wykwitne zaproszenia ślubne i inne w zakres druk. wchodzące.

Ceny konkurencyjne.

Posiadając wielki wybór bardzo gustownych czcionek oraz zespół kwalifikowanych pracowników, zadowolić może wszelkie wymagania klienteli.

PRZEDSIĘBIORSTWO KAMIENIARSKIE

ANTONI NIEDBAŁ

Sandomierz — Nadbrzezie 301

Wykonuje wszelkie roboty kamieniarskie z marmuru, piaskowca i terrazzo.

FABRYKA PILNIKÓW

S. SOSNOWSKI

SKARŻYSKO-KAMIENNA, PIŁSUDSKIEGO 41

Wyroby pilników nowych z wysokiego gatunku stali oraz powtórne nacinanie zużytych pilników.

Adr. teleg.: Sosnowski Skarżysko

Egzystuje od 1900 r. — Telefon Nr. 30

Mechaniczny Zakład Stolarski

właściciel **JAN SZULC** mistrz stolarski

SANDOMIERZ, ul. ŻEROMSKIEGO — BOCZNA TEL. 178

wykonuje wszelkiego rodzaju roboty stolarsko-budowlane i meblowe z materiałów własnych i powierzonych.

CENY PRZYSTĘPNE — — — WYKONANIE SOLIDNE

SPÓŁKA ROLNICZO-HANDLOWA SANDOMIERZ

POLECA:

artykuły budowlane, węgiel, koks, nawozy sztuczne, części maszyn rolniczych, naczynia kuchenne.

MECHANICZNY ZAKŁAD STOLARSKI

Właściciel

Antoni Klimaszewski

Mistrz stolarski

Rzeszów, ul. Dąbrowskiego 12 tel. 384

Wykonuje wszelkie prace budowlane i meblowe jak drzwi, okna wszelkiego typu i urządzenia wnętrz.

CENY KONKURENCYJNE.

Elektrownia w Radomiu

przyjmuje zgłoszenia

NA TARYFĘ BLOKOWĄ DLA MIESZKAŃ
I SKLEPÓW

MICHAŁ SAMSONOWICZ

Wytwórnia maszyn, odlewnia żelaza i metali

W DĘBICY Tel. 71.

Maszyny i narzędzia dla przem. koszykarskiego. — Maszyny do wyrobu mat trzinowych. — Wszelkie konstrukcje żelazne. — Odlewy żeliwne i innych metali z własnych lub dostarczonych modeli.

Biały Tydzień

w firmie Buliński
Sandomierz

Prenumer. roczna 7 zł. półroczna 3.75 zł., kwartalna 2 zł.
w Ameryce 2 dol. 20 cent. rocznie.

OGŁOSZENIA: za całą stronę zł 300, 1/2 str. zł 160, 1/4 str. 80 zł.
1/8 str. zł. 40, drobne 20 gr. za słowo
Dla poszuk. pracy 10 gr. za słowo. Ogłoszenia w tekście 25% drożej.
Za treść ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności

Adres Redakcji i Administracji: Sandomierz
ul. Żeromskiego 6 Nr tel. 180.

Pocztowe konto rozrachunkowe
Sandomierz „C.O.P.” Nr 2.

Przedruk dozwolony jedynie z podaniem
źródła — Nadesłanych rękopisów Redakcja
nie zwraca

Redaktor: Wiesław Pisarczyk

Wydawca: Sandomierska Spółka Wyd. Spółdz. z odp. udziałami